

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ר"ה - ו' תשרי

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כט

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושש לבריאה

לזכרון

הצדקנית הרבנית מרת חנה ע"ה שניאורסאהן

בת הצדקנית הרבנית מרת רחל ע"ה

ובת הרה"ג הרה"ח ר' מאיר שלמה ע"ה

נפטרה ביום השבת קודש, ו' דעשי"ת, בעלות המנחה

שנת ה'תשכ"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

אמו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. תפלת חנה – מקור להלכות רבות

במסכת ברכות¹ אומרת הגמרא „אמר רב המנונא כמה הלכתא גברותא² איכא למשמע מהני קראי דחנה³ (=כמה הלכות גדולות ניתן ללמוד מתפלה זו של חנה). וחנה היא מדברת על לבה, מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו. רק שפתייה נעות, מכאן למתפלל שיחתוך בשפתיו. וקולה לא ישמע, מכאן שאסור להגביה קולו בתפלתו, ויחשבה...“.

ונדרש הסבר: כל הענינים בתורה מדוייקים ביותר. נושא התפלה כבר מופיע לפני כן בחמשה חומשי תורה כמה פעמים, החל מתפלות אברהם⁴ יצחק⁵ ויעקב⁶, תפלת משה⁷, וכן הלאה⁸, וכיצד ייתכן שהמקור ל„כמה הלכתא...“ הוא דוקא בתפלת חנה – בחלק הנביאים, שהם „דברי קבלה“ – ולא בתפלות המופיעות בתורה?

לכאורה, ניתן היה לומר, שתפלת חנה מיוחדת בהיותה תפלה על ענין עיקרי וכללי – בקשה לילדים – „ונתת לאמתך זרע אנשים“⁹, שזוהי בקשה נעלית ביותר, וזהו אחד

ה„מפתחות“ אשר „בידו של הקדוש-ברוך-הוא (שלא נמסרו ביד שליח)“¹⁰, אשר דוקא אליו מתפללים¹¹.

ובקשה זו משמעותית ביותר, כדברי רחל¹² „ואם אין מתה אנכי“¹³.

וכיון שהבקשה שבה עוסקת תפלת חנה נעלית ביותר, לכן תפלה זו היא המקור שממנו לומדים „כמה הלכתא גברותא“ בנושא התפלה.

אך אין לתרץ כך, כי גם תפלתם של יצחק¹⁴ ורבקה עסקה באותה בקשה חשובה לילדים – „ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו (וכפי שמבאר רש"י „הרבה והפציר בתפלה“) כי עקרה היא“¹⁵!

ב. חידוש מיוחד – דוקא בתפלת חנה

כן אין אפשרות לתרץ, שאי אפשר ללמוד הלכות מתפלות האבות, כי „אין למדין מקודם מתן תורה“¹⁶ –

שהרי, בראש ובראשונה, אין מדובר כאן על הסקת מסקנות חדשות ממש מן הפסוק,

* הוא יום היאצייט של הרבנית הצדקנית מרת חנה תנצב"ה (אמו של – רב"ש – כ"ק אדמו"ר שליט"א). נסתלקה שבת תשיבה בעת עלות המנחה שנת תשכ"ה.

(1) לא, סע"א.
 (2) כ"ה בגמ' ובע"י גברותא. ובשינוי – ראה ר"ף ודק"ס כאן. סוכה לה, ריש ע"ב ובר"ה, ר"ף ור"ן שם. ואכ"מ.
 (3) ש"א א, ג ואילך.
 (4) בנוגע לסדום (וירא יח, כג ובפרש"י שם) ואילך; על אבימלך (שם כ, יז. וירא שם, ז). וירא ברכות כו, ב. לקמן הערה 14.
 (5) ח"ש כד, סג ובפרש"י שם (מברכות שם. ועוד). תולדות כה, כא (ופרש"י שם).
 (6) ויצא כה, יא ופרש"י שם (מברכות שם). וישלח לב, יו"ד ואילך (ופרש"י שם, ט).
 (7) ובפרט תפלתו ויחל משה גו' (תשא לב, יא ואילך) וכו' שמספר בתורה אריכות התפלות.
 (8) לדוגמא: וירא יט, יח (ופרש"י) ואילך. ח"ש כד, יב ואילך. ועוד.
 (9) ש"א שם, יא.

(10) ראה תענית ב, סע"א ואילך: מפתח של ח' כו' דכתיב (ויצא לו, כב) ויזכור אלקים את רחל גו' ויפתח את רחמה.

(11) כ"ה הרמב"ם (פיה"מ פ' חלק היסוד התמישי): שהוא ית' הוא הראוי לעבדו .. אליו בלבד יכונו המחשבות. וכהדגשת מחו"ל: אליו ולא למדותיו (אפילו, ועאכ"כ לא לשליח) – פרסם שלי"ב פ"ב בשם הספרי.

(12) ויצא לו, א. וראה הערה 10.

(13) וכמו שה' בחנה, והיא מרת נפש" – ש"א שם, יו"ד. וראה ברכות (ל, ב), דר' אליעזר למד דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דאמר קרא והיא מרת נפש". ובגמ' שם: אמאי דילמא חנה שאני דהוה מרידא לבא טובא. וראה צל"ח שם.

(14) משא"כ באברהם שלא נאמר באופן של תפלה – ראה לך טו, ב"ג.

(15) תולדות שם.

(16) ראה שד"ח כללים מערכת האל"ף כלל שכא. פאת השדה כללים מערכת אלף סק"ה ס"י. אנציקלופדי תלמודית בערכו.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

אשר יצטרך לדבר מן הדברים, כמו²² בעת צרה וכיוצא²³.

אפילו פוסקי ההלכה הקובעים²⁴, ש"תפלה בכל יום, והנוסח התפלה הוא מצוה מדרבנן"²⁵, סוברים בכל זאת, שישנה מצוה מדאורייתא "שיתפלל האדם .. בעת צרה" וכדומה, כאשר הוא זקוק לצורך מיוחד.

ההסבר לדעתם של פוסקים אלו מובן לפי הביאור המופיע במספר מקומות על מהותה של תפלה, השונה ממהותה של ברכה²⁶:

ברכה היא מלשון "ברכה" – מאגר מים²⁷ וכדומה, אשר משם מעבירים את המים לפי הצורך המסויים. ברכה היא גם מלשון "המברך"²⁸, במשמעות של "המשכה" – שמטרתה "להמשיך", להעביר ולהוריד דבר ממקורו למקום אחר.

כלומר: הברכה אפשרית רק כאשר נושא הברכה כבר קיים במקורו, אלא שמסיבה כלשהי הוא נמנע מלהגיע אל המתברך, והברכה מביאה לידי כך שדבר זה "ימשך" ממקורו וירד למטה. וכלשון הפסוק²⁹: איש אשר כבדתו ברך אותם – בברכה, שכבר היתה ראויה ומוכנה לכל אחד מהם, וכך ברכם. כלומר, הברכה "המשיכה" והביאה לכל אחד מהם למטה את מה שכבר היה במקור למעלה.

וכפי שמוכח מברכת יעקב לבני יוסף, שיעקב הניח³⁰, "ימינו .. על ראש אפרים .. ואת שמאלו על ראש מנשה", ויוסף אמר לו³¹ "כי זה הבכור שים ימינך על ראשו, וימאן אביו .. אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא

אלא על כעין אסמכתא¹⁷ לגבי אופן¹⁸ ההנהגה בתפלה. ובמיוחד כאשר לגבי כל נושא התפלות וסדרן נאמר בגמרא¹⁹ ש"תפלות אבות תקנום" – "אברהם תקן תפלת שחרית שנאמר... יצחק תקן תפלת מנחה שנאמר...".

זאת ועוד: לגבי חלק מ"הלכתא גברותא", אשר "איכא למשמע מהני קראי דחנה", אומר המהרש"א²⁰ "כמה דברים דחשיב הכא (=שמונים כאן) כגון שצריך שיכוין את לבו ואסור להשמיע קולו שמעינן להו נמי (=נלמדים גם) ממקומות אחרים, כדלעיל, אלא דקאמר דמהני קראי דחנה נמי איכא למשמע להו (=אלא שאומר שגם מפוסקים אלה של חנה ניתן ללמוד אותם).

לפי זה: אותם "דברים" אשר "שמעינן להו נמי ממקומות אחרים" היו יכולים בודאי להיות רמוזים באחת מתפלות האבות, שאז אין זו כלל סתירה ל"אין למידין מקודם מתן תורה", כי אין זה המקור היחיד להלכות אלו.

הכרחי אפוא לומר, שחז"ל מדגישים "כמה הלכתא גברותא איכא למשמע מהני קראי דחנה" משום שבתפלת חנה יש חידוש מיוחד בנושא התפלה.

ג. ברכה – המשכת שפע קיים תפלה – חידוש ויצירת מצב חדש

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

יש שני סוגים עיקריים של תפלות: יש תפלה אשר "אדם מתחנן ומתפלל בכל יום"²¹, על הצרכים היום-יומיים והתמידיים הדרושים בכל יום, ויש תפלה הנאמרת "בעת מן העתים

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה מסור ונתון לעשות צדקה וחסד בעל מעשים ומרץ ורב פעלים הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי" לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים ולהכניסם בבריתו של אאע"ה המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו' השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה נפטר בשם טוב כ"א תמוז ה'תשס"ו ת' נ' צ' ב' ה'

(22) ראה רמב"ן והינך שבהערה 25.

(23) ל' הצ"צ בשרש מצות התפלה בתחלתה.

(24) ודלא כדעת הרמב"ם שם.

(25) ל' הצ"צ שם – לדעת, רוב מוני המצות כמו הסמ"ק והרשב"ץ (וכ"ז הרמב"ן בחינוך שם). וראה רמב"ן בסה"צ מ"ע ה. חינוך מצוה תלג.

(26) ראה לקו"ת ראה יט, רע"א. ד"ה כה תברכו תרכ"ז. ובכ"מ.

(27) ישע"י כב – ט, יא.

(28) כלאים רפ"ו. וראה תו"א מקץ לו, ג.

(29) וחי מט, כח. וראה פרש"י שם.

(30) וחי מח, יד.

(31) שם, יח"ט.

(17) דהרי זה נלמד מדברי קבלה, ופשיטא ד"הלכתא גברותא" אלו אינן מדאורייתא – וראה לקו"ש ח"ו ע' 322 ואילך.

(18) ראה במקומות שבהערה 16. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 142 ואילך.

(19) ברכות כו, ב. – וראה בית האוצר (להר"י ענגל) מערכת הא' כלל א' אות ו'.

(20) בחדא"ג ברכות שם (לא, סע"א) ד"ה מהני קראי וראה צל"ח שם.

(21) ל' הרמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב.

מא

ועוד והוא העיקר – שכן תהי' לנו בפומ', ויתירה מזה, שכבר היתה לנו, בלשון עבר, ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של רבותינו נשיאינו ע"ד הפירסום דביאת המשיח בעיתונים, כפי שנתקיים בפועל ממש בתקופה האחרונה שנתפרסם בכוכ"ע עיתונים בעולם כולו (ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר) ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"י, ותיכף – כבר בא – בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ובגלוי לעיני כל באי עולם, ועאכו"כ, לעיני כל ישראל"י, ותיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ נצבים תנש"א, יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי תשנ"ב)

ההסבר לכך הוא: תוכנה של תפלת חנה הוא כנאמר³², "ותדור נדר ותאמר ה' צבאות אם ראה תראה בעני אמתך .. ונתת לאמתך זרע אנשים..." ועל כך אומר רש"י, מדברי ה"לקוטי", שבכך התכוונה ל"צדיקים"³³. כלומר, חנה לא בקשה סתם ילדים, אלא "זרע אנשים – צדיקים".

וכוונתה לא היתה רק להיותו צדיק בכוח, שתהיה לו נשמה של צדיק³⁴, אלא גם להיותו צדיק בפועל³⁵, כפי שהתבטאה בנדרה, שהיה חלק והמשך לתפלתה – "ונתתיו לה' כל ימי חייו" – שבפועל הוא יהיה נתון לה' כל ימי חייו.

וכיון שלאחר מכן אכן נענתה בדבר שאליו התפללה, נולד לה שמואל אשר אכן היה בפועל³⁶ נתון לה' – יש לומר, שזאת משום שהקדוש־ברוך־הוא נענה לתפלתה ולבקשתה ונתן לה בן בדיוק כפי שבקשה³⁷.

ודבר זה – לא זו בלבד שהוא להיפך מהנהגת הטבע שקבע הקדוש־ברוך־הוא בעולם, אלא הוא, כביכול, נעלה גם מהגבלות הקיימות על־פי התורה:

הרי ידוע³⁸, ש"מלאך הממונה על ההריון... אומר לפניו (של הקדוש־ברוך־הוא) רבוננו של עולם... גבור או חלש... ואילו רשע או צדיק לא קאמר", כי³⁸, "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". ענין הבחירה, ה"רשות"³⁹ לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה...", הוא "עיקר⁴⁰ גדול הוא והוא עמוד התורה והמצוה".

הגוים". ולכאורה, כיון שיעקב הוא המברך, הרי הוא יכול היה לברך את מנשה באותה הברכה עצמה, שהוא יהיה גדול מאפרים?

אלא, כאמור לעיל: ברכה אינה יוצרת ענין חדש – היא רק "מברכה" ו"ממשיכה" את הברכה ממקורה. לפיכך לא יכול היה יעקב לגרום בברכתו לכך שמנשה יהיה גדול מאפרים, כי אפשרות זו לא היתה במקור.

ואילו מהותה של התפלה היא, שמבקשים מהקדוש־ברוך־הוא – "יהי רצון" וכדומה, שיווצר רצון, דבר חדש, שלא היה לפני כן.

לפי זה מובן ההסבר לדעות הסוברות שמצות התפלה חלה דוקא, "בעת מן העתים" כגון בשעת צרה וכדומה, כי עיקר מהותה של התפלה הוא "יהי רצון", ליצור דבר חדש – בשונה ממה שהיה עד אז, וחידוש זה של התפלה אינו מתאים כל כך לתפלה על הצרכים היום־יומיים, שבהם אין ניכרת יצירת דבר חדש, "יהי רצון", אלא דוקא בתפלה על שינוי מיוחד, שתבוא ישועה והצלה ב"עת צרה" וכדומה.

לפי זה מובן, שחשיבות ועצמת התפלה היא בהתאם לגודל השינוי והחידוש שבדבר שעליו מתפללים. ולפיכך, אמנם תפלה לביטול עצירת גשמים או לריפוי חולה וכדומה היא למטרת יהי רצון, כדי להביא לידי הנהגה חדשה, השונה מהגזירה המצב הקיים – אך בכל זאת, אין תפלה זו דומה לתפלה של עקרה ללידת בנים, אשר צריכה לחדש דבר שלא־היה מסדרי הטבע, טבע בריאתו של הקדוש־ברוך־הוא (שטבע עקריות זו). ומובן, שבמקרה זה מתבטאת חשיבותה ומעלתה של התפלה ביתר שאת...

ד. בקשת חנה – בניגוד לטבע ולתורה

לפי זה מובן בעניננו:

אמנם כל תפלה על הולדת בנים באופן האמור היא במעלה גבוהה ביותר, כפי שהוסבר לעיל, אשר כך היה אצל האבות, כאמור לעיל בסעיף א', אך בכל זאת תפלת חנה מיוחדת בענין זה עצמו.

- 1) ראה סה"ש תורת שלום ע' 12: "דער רבי (אדמ"ר הזקן) האָט געזאָגט אַז משיח וועט שטיין אין גאַזעטן .. אַלע אידען וועלען זיין פאַרטיג צו ביאת המשיח גלייך ווי עס שטייט אין גאַזעטען אַז ער גייט".
- 2) שוה"ש ב.ח. ובשהש"ר עה"פ.
- 3) סיום וחותם פ' ברכה.

(32) ש"א א, יא.
 (33) להעיר מפריש"י שלה יג, ג.
 (34) ע"ד הפי' בתניא פי"ד בדברי איוב "בראת צדיקים" (ב"ב טז, א).
 (35) ראה ברכות שם (בהמשך הסוגיא – לא, ב) מאי ורע אנשים .. ורע ששקול כשני אנשים .. משה ואהרן.
 (36) וראה בהגמון בהערה שלפנ"ו.
 (37) וכמ"ש גם בדברי עלי אל חנה (ש"א א, יז), "ואלקי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעמנו".
 (38) נדה טז, ב.
 (39) ל' הרמב"ם הל' תשובה רפ"ה.
 (40) רמב"ם שם ה"ג.

הוספה

בשורת הגאולה

מ.

דעם ענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ובפרט אז עס זיינען שוין פאראן כמה סימנים אויף דעם – אנהויבנדיק פון דברי חז"ל כמה שנים ודורות לפני זה: „כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה“, און „כק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האט מסביר געווען אז תשובה האט מען שוין אויך אויפגעטאן, און מ'שטייט שוין „הכן כולכם“, און מ'שטייט אזוי שוין אז משך זמן.

(ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרי התרת נדרים, ער"ה תשנ"ב)

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ל' כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו מכו"א אד"ר תר"ץ – אגרות קודש שלו ח"ד ע' רעט. וראה, „היום יום“ ט"ו טבת.

הענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ובפרט לאחר שישנם כמה סימנים על זה, החל מלשון חז"ל מ כמה שנים ודורות לפני זה „כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה“, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הסביר שגם ענין התשובה ישנו כבר ונמצאים כבר במעמד ומצב ד"הכן כולכם²; וגם במעמד ומצב זה – נמצאים כבר משך זמן.

~

לקוט

ר"ה – ו' תשרי

שיחות

יוצא מכך, שתפלת חנה לא היתה רק⁴¹ על ענין הנוגד את הטבע אשר הטביע הקדוש ברוך הוא בעולמו, אלא על ענין החורג גם מההגבלות וההגדרות שקבע הקדוש ברוך הוא בתורתו וכעיקר גדול ועמוד בה.

ה. חלות הניזירות על ידי תפלת האם – כיצד?

נושא זה קשור גם להלכה:

נאמר במשנה⁴²: נזיר היה שמואל... שנאמר³² ומורה לא יעלה על ראשו, נאמר בשמשון⁴³ ומורה, ונאמר בשמואל ומורה, מה מורה האמורה בשמשון נזיר⁴⁴, אף מורה האמורה בשמואל נזיר.

וכך פוסק גם הרמב"ם⁴⁵ ש„שמואל הרמתי נזיר עולם היה“.

וידועה השאלה⁴⁶ המתעוררת על כך: כיצד יכלה הניזירות לחול על שמואל? לנדרה של חנה „ומורה לא יעלה על ראשו“ אין כוח עליה תורה לקבוע ניזירות לשמואל: (א) בשעת הנדר לא היה שמואל בעולם. (ב) אף אילו היה בעולם, הרי „האיש מדיד את בנו בניזיר, ואין האשה מדרת את בנה בניזיר“⁴⁷.

כבר הוסבר פעם בהרחבה⁴⁸, שהניזירות חלה על שמואל על-ידי כך ששמואל עצמו קבל זאת על עצמו: כיון שבהיותו גדול לא זו בלבד שלא מחה על כך, אלא אף המשיך בהנהגה של ניזירות, כפי שחינכה אותו חנה לפני כן, הרי שהנהגה זו היותה הסכמה וגרמה לחלות קדושת הניזירות למפרע⁴⁹.

בכך מודגש אף יותר האופן הנעלה

ו. העיקר בתפלה – כוונת הלב

לפי זה יש לבאר את הקשר המיוחד של „כמה הלכתא גברותא“ דוקא לתפלת חנה – „איכא למשמע מהני קראי דחנה“ – שה„מתפלל צריך שיכוין לבו“, „שיחתוך בשפתיו“, אך „אסור להגביה קולו בתפלתו“ ו„שכור אסור להתפלל“⁵⁰:

בתפלה יש שני פרטים: כוונת הלב שבתפלה, והדיבור שבתפלה.

העיקר בתפלה הוא, כידוע, כוונת הלב שבתפלה. בכך שונה התפלה ממצוות אחרות הקשורות לדיבור, שבתפלה הכוונה אינה רק ככוונה של מצוה, ככמוצות אחרות המתקיימות בדיבור, אלא היא חלק מקיום המצוה עצמה. כוונת התפלה יוצרת את ה„חפצא“ של מצות התפלה, ואף את הדיבור שבתפלה, כפי שהוסבר במקום אחר בהרחבה⁵¹.

ויש לומר, שזהו ההסבר לכך שאין מצוי כל כך דגש על נחיצות הכוונה בברכה⁵², בעוד אשר לגבי התפלה מודגש שהעיקר היא הכוונה והרגשת הלב,

והדבר מובן לפי האמור לעיל: מטרת הברכה היא (כדלעיל בסעיף ג') לגרום לכך שהשפע „יימשך“ ממקורו ויבוא לידי גילוי

(50) ברכות לא, סע"א.

(51) לקו"ש חכ"ב ע' 117 ואילך.

(52) ומה שבברכת כהנים (נשא ו, כג) פרש"י „אמור מלא לא תברכום בחפזן ובבהלות אלא בכונה ובלב שלם“, (הרי א) מזה גופא שצריכים לימוד מיוחד ע"ז (אמור מלא) מוכח שעיקר ענין הברכה הוא האמירה והדיבור [וראה פרש"י שם לפני (מספרי) „אמור להם, שיהיו כולם שומעים“, ובסוטה (לח, סע"א), בקול רם]. (ב) ברכת כהנים שאני שיש בה גם המעלה דתפלה כמבואר בד"ה כה תברכו שם. ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"י ע' 38 ואילך. וש"נ.

למטה, ולכן העיקר בכך הוא הדיבור שהוא גילוי המחשבה.

לעומת זאת בתפלה, אמנם מטרתה הוא יצירת שינוי בגשמיות, „שיתרפא החולה וירד הגשם משמים לארץ ויולידה ויצמיחה“⁵³, אך זאת כתוצאה מיצירת רצון חדש, כביכול, אצל הקדוש-ברוך-הוא, וזאת בעיקר באמצעות כוונת הלב של המתפלל⁵⁴, „שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאילו הוא עומד לפני השכינה“⁵⁵.

כאשר יהודי מפנה לבו מכל מחשבותיו ורצונותיו ומתבטל כלפי הקדוש-ברוך-הוא כעבד בפני רבו⁵⁶, הרי הוא מביא לידי כך, שגם מלמעלה כביכול יהיה רצון חדש (כמים הפנים לפנים⁵⁷), שאינו בהתאם להגבלות של סדרי העולם, ואף לא לפי הסדרים וההגבלות שבתורה, רצון חדש⁵⁸.

וזה היה העיקר גם בתפלת חנה: בפסוקים אין מודגשת האריכות בדיבור שבתפלה, אלא דוקא בכוונת הלב – „והיא⁵⁹ מרת נפש ותתפלל על ה' ובכה בתכה“⁶⁰, וכפי שאמרה לעלי⁶¹, „ואשפוך את נפשי לפני ה'“.

ולכן חשיבות כוונת הלב היא הענין הראשון ב„הלכתא גברותא“ שלומדים מתפלת

(53) ל' אדה"ו בתניא – קו"א (קנה, א). וראה לקו"ת בלק ע, ד ואילך.

(54) דבפשוטו זה ש„צריך שיכוין לבו“ שלמדין מחנה „וחנה היא מדברת על לבה“ (ש"א שם, יג) היא לא (רק) כוונת פירוש המלות כ"א (בעיקר) גדר ד„מתחנן ומתפלל (לפני הקב"ה)“ (לשון הרמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב – ראה בלקו"ש ח"כ"ב שם). וראה תרי"ו ברכות שם (במשנה ד"ה כדי שיכוונו).

(55) רמב"ם שם פ"ד ה"טו. וראה שו"ע אדה"ו אור"ח ר"ס צח..

(56) שבת יוד, א. שו"ע אדה"ו אור"ח ר"ס צה. ועיין ברכת לג, רע"א. שו"ע אדה"ו סי' קד סב.

(57) משלי כו, יט. וראה תניא פמ"ט (סט, א) עד"ז לאידך.

(58) כמאמר המשנה: עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו (אבות פ"ב מ"ד).

(59) ש"א שם, י.

(60) להעיר משערי התשובה לאדה"מ צ"ד (ד"ה איתא בר"מ פ"א – ט, ב), כתפלת חנה שהיתה מרת נפש שאין זה רק בקשת ר"ר העליונים כידוע דצלותא נקרא רחמים (וזה עיקר מצות התפלה בכל עת צרה דוקא).

(61) ש"א שם, טו.

חנה. וזוהי גם המשמעות⁶² של שאר⁶³ ה„הלכתא“⁶⁴.

ז. עבודת ראש השנה – המלכה על ידי התבטלות

לפי כל האמור לעיל מובן גם הקשר התוכני, של ההפטרה לראש השנה⁶⁵, ובמיוחד לפי הידוע⁶⁶, שתפלת חנה נאמרה בראש השנה – כי זהו המועד שבו מעוררים רצון חדש אצל הקדוש-ברוך-הוא לגבי הבריאה בכלל, ולא רק לגבי פרט מסויים בבריאה.

ההסבר לכך הוא:

עיקר העבודה הרוחנית בראש השנה הוא⁶⁷ „תמליכוני עליכם“⁶⁸. בכל שנה צריך להכתיר את הקדוש-ברוך-הוא מחדש כמלך ישראל, ועל ידי כך – מלך העולם.

וזאת על ידי שמעוררים אצל הקדוש-ברוך-הוא את הרצון למלוך. בדומה למלך בשר ודם, אשר מלך אמיתי הוא „משכמו ומעלה גבוה מכל העם“⁶⁹. כלומר, שהמלוכה, למלוך

(62) כי גם זה שלמדין שצריך שיחתוך בשפתיו, הרי זה פרט והקדמה לדין שלאח"ו שאסור להגביל קולו בתפלתו, וכפשוטו הכתוב (ש"א שם, יג) „מדברת על לבה רק שפתי נעות וקולה לא ישמע“.

(63) ראה לגבי שיכור – רמב"ם שם הי"ז (מעירובין סד, א – כנסמן בני"ב שם). שו"ע אדה"ו סי' קפה ס"ה.

(64) ועי"פ כל הנ"ל יש לבאר גם השייכות לשם צבאות שאמרה חנה כאן – ככברכות שם (בהמשך הסוגיא – לא, ב): מיום שברא הקב"ה את עולמו לא ה' אדם שקרא להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות כו' – ע"פ המבואר בתו"א (ס, א ואילך) תו"ח (שמות קלו, א ואילך) ועוד, שלקו"ש ח"כ"ב שם. וראה תרי"ו ברכות שם (במשנה ד"ה דבי"ע להיות מתייחד עמה ג"כ כמו שמתייחד באצילות, וענין זה הוא לא ע"פ סדר ומאמר קו המדה, והכח להמשיך זו המשיכו הנביאים מבחי' העיגול והסוכ"ע אשר שם כתשיכה כאורה כו' שהוא דוקא יכול להשפיל את עצמו למטה מטה גם בבי"ע. עי"ש בארוכה.

(65) ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 291 ואילך.

(66) של"ה במס' ר"ה שלו (ריד, א בהגהה) – ע"פ ר"ה יא, א: ברי"ה נפקדה .. חנה. וראה הגהות חת"ס אור"ח סתקפ"א (למנ"א סקט"ז): לפי המפורסם דתפלת חנה ה' ברי"ה כו'. וכי"ה בפני יהושע כתובות סה, א (לתוד"ה אחרי). וראה הר המורי' לרמב"ם הל' ביה"ב בתהלתו.

(67) בכל הבא לקמן – ראה בארוכה דרושי ר"ה בלקו"ת וכו'.

(68) ר"ה טו, סע"א. לד, ב.

(69) ע"פ ש"א י, כג (הנאמר בשאול).

ולהנהיג את העם, מהווה לגביו ירידה, שהרי הוא כשלעצמו מרומם ונישא ונבדל מכך, ולכן צריך לעורר אצלו את הרצון למלוך.

והתעוררות הרצון למלוך נגרמת על ידי התבטלותו של העם כלפי המלך, שזוהי ההכתרה⁷⁰.

וכך – ועל-אחת-כמה-זוכמה – הוא בנמשל, שהקדוש-ברוך-הוא כשלעצמו נעלה לחלוטין מלהיות מלך, כי הוא מרומם ומובדל לגמרי מכל ענין הבריאה. ועל ידי העבודה בראש השנה, כאשר ישראל מביעים קבלת עול מלכות שמים, והתבטלות מוחלטת כלפי הקדוש-ברוך-הוא, הם מעוררים את רצונו של הקדוש-ברוך-הוא למלוך.

ולכן „מצות היום בשופר“⁷¹, כי דוקא

(70) ראה גם מכתב ח"י אלול תשמ"ה (נדפס בלקו"ש חכ"ט בהוספות ע' 515)
(71) ר"ה כו, א.

תקיעת השופר מבטאת את הענין של „תמליכוני“, כנאמר בגמרא⁶⁸ „אמרו לפני בראש השנה מלכויות .. כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות... ובמה – בשופר“:

קול השופר הוא קול פשוט, הנובע מהבל הלב, ומבטא בעבודת ה' ⁷² את הצעקה הפשוטה של היהודי מפנימיות הלב, כנאמר ⁷³ „צעק לבם אל ה'“ – הצעקה הפנימית של היהודי אל הקדוש-ברוך-הוא, ומשום כך הוא מעורר למעלה את הרצון הפנימי למלוכה, שהקדוש-ברוך-הוא יקבל את הכרתם של ישראל, ויהיה מלך ישראל, ועל ידי כך – מלך העולם,

עד אשר יתקיים בגלוי, והיה ⁷⁴ ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד“.

(משיחת ו' תשרי תש"ז)

(72) ראה לקו"ת שם נד, ג. נח, ד. ובכ"ח.
(73) איכה ב, יח.
(74) זכרי' יד, ט (מפסוקי מלכויות).

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד